

Aarniluppo

Violettgrå tagellav
Bryoria nadvornikiana

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Aarniluppo on ruskean harmaa, puiden oksilla tai kalliojyrkänteillä roikkuen kasvava luppo. Vain aivan nuoret lopot saattavat kasvaa rungolla pystyssä asennossa. Aarniluppo on yleensä noin 5–10 cm pitkä mutta voi kasvaa myös pitemmäksi. Varjoisilla paikoilla aarnilupot ovat harmaita mutta altistuessaan valolle ne muuttuvat ruskeiksi. Aarnilupolla on tyypillisesti runsaasti selvästi harittavia (90 asteen kulma) sivuhaaroja. Lisäksi aarnilupon väri tyypillisesti vaihtelee siten, että tyvi on yleensä tummahko ja väri vaihtuu haarojen kärkiä kohden harmaaksi–violetinharmaaksi (huom. ruotsinkielinen nimi!).

Elinympäristö ja levinneisyys

Aarniluppo kasvaa useimmiten vanhoissa metsissä kuusella, mutta sitä tavataan toisinaan myös pihlajalla, koivulla tai haavalla tai harvoin varjoisilla kalliojyrkänteillä. Se kasvaa tyypillisesti kosteissa ja puolivaloisissa vaarojen lakimetsissä. Lajia tavataan myös vanhoissa purovarsimetsissä ja soiden reunametsissä. Kasvupaikoilla tulee olla kostea pienilmasto ja niiden tulee olla suojaisia, mutta ei liian varjoisia. Aarniluppo on vanhan metsän indikaattorilaji. Sitä tavataan koko maassa Lappia ja Koillismaata lukuun ottamatta. Levinneisyyden painopiste on Kainuussa.

Nykytila ja uhkatekijät

Aarniluppo on taantunut vanhojen metsien harvinaistuessaa ja pirstaloituessa.

Hoitosuositukset

Aarniluppon kasvupaikka tulisi rajata kokonaan metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Kasvupaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta pienilmasto ei muuttuisi liian kuivaksi. Lajin suojelu onnistuu parhaiten suojelemalla laajoja metsäalueita. Osa aarniluppon kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeissä elinympäristöissä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Monet kasvupaikoista saattaisivat sopia METSO-kohteiksi.

Lähteet

Nitare, J. (toim.) 2000. Signalarten – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 384 s.

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0 laji.fi